

Minulost, která nesmí zůstat zapomenuta.

NOC TISÍCE HVEZD

 metafora

Andrea Yaryura Clark

O otcově studentském životě jsem příliš nepřemýšlela, ale Graceiny poznámky mě přiměly k zamyšlení: Jaký byl jako mladý muž?

„Grace se zasekla v minulosti,“ hájil se táta.

„Některým lidem se to stalo... nedokázali se pohnout dál. Mně se to podařilo. To je všechno.“

„Ale když řekla, že díky tobě byly ušetřeny lidské životy,“ ozvala jsem se, „co tím myslela?“

Nestávalo se často, že bych sklidila jeden z otcových káravých pohledů – těch, kterými obdařil hospodyně, když nebyla pořádně vyžehlená košile nebo když nebyla káva připravena podle jeho představ. Ale když na mě vzápětí promluvil, byl jeho tón mírný: „Je to dávná historie, miláčku.“

„Poutavý příběh z období, které mnohým čtenářům možná není vůbec známé. Tragické a dojemné vyprávění o generačním traumatu.“

– Booklist

„Tento román vrhá světlo na temnou kapitolu argentinských dějin, na dopady nejhorší diktatury v zemi a její důsledky pro ty, kteří zůstali ponecháni napospas, i pro ty, kteří přežili.“

– Greer Hendricksová,
bestsellerová autorka

Andrea Yaryura Clark

NOC TISÍCE HVĚZD

Andrea Yaryura Clark

NOC
TISÍCE
HVĚZD

přeložila Zdenka Lišková

metafora

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude trestně stíháno.

On a Night of a Thousand Stars

© 2022 by Andrea Yaryura Clark

Published by Grand Central Publishing, New York, USA

Translation © Zdenka Lišková, 2023

Czech edition © Grada Publishing, a. s., 2023

All rights reserved

ISBN 978-80-7625-742-9 (ePub)

ISBN 978-80-7625-741-2 (pdf)

ISBN 978-80-7625-267-7 (print)

Mé matce

KAPITOLA 1

červenec 1998

STÁLA JSEM KOUSEK OD HŘIŠTĚ a pozorovala svého otce, Santiaga Larreu, jak na svém koni mocně cválá po boku jednoho ze soupeřů. Na tribunách Southampton Polo Clubu bylo dost místa, ale podobně jako manželky a přátelé hráčů jsem dávala přednost pohledu z úrovně země, kde jsem cítila dusot kopyt, údery pátky o míč a vůni hlíny a trávy. Za hřištěm se rozprostíral výhled na husté lesy, které jako by s každým dalším rokem řídly, protože bohatí Newyorčané dál zaplňovali veškerou volnou plochu a prostor na jižní vidlici Long Islandu obrovskými letními sídly.

Přišla jsem pozdě, a tak jsem se podívala na výsledkovou tabuli. Zápas byl nerozhodně. Tátův tým hostil několik hráčů, které pozval ze své rodné Argentiny. Angažmá na jednu sezónu v týmu Santiaga Larrey v Hamptons bylo příležitostí, které by málokterý argentinský hráč póla odolal. Tátu jeho krajané obdivovali nejen proto, že byl špičkovým amatérským hráčem póla, ale taky pro celá desetiletí úspěchů v pozici investora na Wall Street, kde proslul svou schopností předvídat a zároveň manévrovat v opakujících se regionálních krizích.

Soupeř se pokusil zaháknout tátovu pátku, ale ten pohyb způsobil, že jeho pony klopýtl, a otec mohl vyrazit vpřed.

Spoluhráč mu hbitě přitukl míč do cesty. Otec pobídnul svého oblíbeného pólo ponyho Charlieho a naklonil se doprava, aby mohl odpálit míč dozadu, přičemž jeho trup zaujal téměř rovnoběžnou polohu se zemí. Pálkou poslal míč přímo do branky.

O několik vteřin později zazvonil zvonek, což znamenalo konec poslední čáky a tím i zápasu. Táta se usadil zpátky v sedle a poplácal Charlieho po krku, zatímco jeho spoluhráči klusali v kruhu kolem svého kapitána a vysoko nad hlavami ťukali pálkami o sebe.

Hráči tátova týmu odjeli ke stanu na konci hřiště, který byl vybaven skládacími židlemi a velkou bílou lednicí s chlazenými nápoji. Táta sesedl a otočil se na mámu, která právě opustila hlouček přítelkyň, aby se k němu připojila. Shromážděné dámy si pro tuto příležitost oblékly své nejlepší pólo oblečení, tvořící přehlídku od pestrobarevných volánkových šatů a klobouků značky Jacquemus až po boleterka. Máma zvolila dlouhé, nebesky modré letní šaty a espadrilky.

„Lilo, viděla jsi ten poslední úder?“ zeptal se táta mámy. „Bylo to neuvěřitelně těsné, ale zvládli jsme to, vid, Charlie?“ Pohládl koně na nozdřích. Jako obvykle si svého nejlepšího ponyho šetřil na rozhodující okamžiky závěrečné čáky. Z Charlieho kapal pot a táta předal otěže jednomu z pomocníků.

„Hrál jsi velmi dobře, můj drahý. Jako vždy,“ řekla máma a podala mu sklenici ledového čaje. Táta se dlouze napil.

Zvedla jsem svou víkendovou tašku a vešla do stanu. Oba se otočili, aby mě přivítali, ale mámin úsměv lehce opadl, když si všimla, že pro tuto příležitost nejsem vhodně oblečená. Obvykle bylo dostačující přijít na zápas póla v džínách a tričku, ale ne na velký charitativní turnaj, jaký se hrál tento víkend. Pro ženy byly normou dlouhé sukně nebo šaty pod kolena, zatímco muži nosili khaki kalhoty, košile a saka. Rozhodla jsem se ignorovat její zamračený výraz a vtiskla jsem jí polibek na přivítanou.

„Kde vězíš, miláčku?“ zeptal se táta, otřel si zpoceně čelo jezdeckou rukavicí a taky mě políbil. „Mysleli jsme, že přijedeš už včera.“ S otcem ani nehnulo, že mě vidí v roztrhaných riflích. Bylo by mu jedno, kdybych se tam objevila v teplácích. Vždycky byl šťastný, že vidí své jediné dítě.

Usmála jsem se na něj. „Ujel mi přípoj, ale stihla jsem poslední vlak. Byl jsi skvělý!“ Bylo léto před mým posledním rokem na vysoké a já bydlela s kamarádkou Emily v podnájmu v brooklynské čtvrti Park Slope. Expresní vlaky do Hamptons z nádraží Atlantic Terminal jezdily zřídka, dokonce i na vrcholu letní sezóny.

Uvolněnou chůzí s nohama lehce do o, což byl důsledek ježdění na koni od raného dětství, se k nám blížil Juan Godoy, jeden z tátových hráčů.

„Hola, Palomo, konečně jsi tady!“ zaradoval se Juan s výrazným přízvukem a odepnul si podbradní pásek na jezdecké přilbě. Špinavě blond vlasy mu zůstaly přilepené ke zpocenému čelu.

„Ahoj, Juane,“ pozdravila jsem ho s úsměvem. „Vždyť víš, že chodím jenom na jednu takovou akci za sezónu. A to pouze kvůli tátovi.“

Když jsem se s Juanem o několik týdnů dříve poprvé setkala v našem domě na Manhattanu, taky ignoroval nevy-slovený dress code pro slavnostní večeři a přišel v úzkých džínách a bílém tričku, které doplnil béžovým lněným sá-kem. Většinu večera se bavil s jistou argentinskou herečkou. Ta právě ve městě propagovala film, který natočila s čestným hostem, známým španělským režisérem. Proto mě překvapilo, když mě Juan na konci večírku vyhledal a zeptal se, jestli bych ho neprovedla po Central Parku. Sluncem vyšisované vlasy mu padaly do medově hnědých očí, které upřeně hleděly do mých. Svou odpověď jsem z nich vyčetla dřív, než jsem ji vyslovila.

„Dobrá hra, Juane,“ pochválil ho můj otec, stále rozjařený z jejich výkonu na hřišti.

„Byla to úžasná sezóna,“ zhodnotil Juan. „Jsem vám za možnost hrát ve vašem týmu neskonale vděčný.“

„Přijdete dnes večer na oslavu?“ ujišťovala se máma.

„Bude mi potěšením strávit večer ve společnosti dam z Larreova domu,“ odvětil Juan a zlehka se dotkl mého ramene. „Půjdeš se mnou zkontrolovat koně?“ Hráči póla si na zápas obvykle berou nejméně osm poníků. Každá ze šesti čak sice trvá pouhých sedm minut, ale i to je dost dlouhá doba na to, aby se pony, který nepřetržitě cválá po celé délce třísetmetrového hřiště, vyčerpal.

Hostující poníky už nakládali do přívěsů, zatímco táta a jeho tým měli k dispozici stáje v areálu klubu. Zvedla jsem tašku, ale Juan se hned nabídl, že mi ji vezme. Toto rytířské gesto bylo dalším znakem, který ho odlišoval od většiny mužů, s nimiž jsem do té doby chodila. Nemyslela jsem si, že s ním zůstanu navěky, a přestože jemu táhlo na třicet a byl o sedm let starší, měla jsem dojem, že on to vnímá stejně. Náš románek nám zkrátka poskytl úlevu od letní nudy v New Yorku.

„Chyběla jsi mi,“ řekl a vzal mě za ruku. „Včera u večere mi bylo smutno. Ani ses nepřišla podívat na zápasy začátkem týdne. Jsi můj talisman pro štěstí a ty to víš.“

„Stejně jsi je vyhrál i beze mě. Zdá se, že máš spoustu talismanů pro štěstí.“

Jeho vůně byla štiplavou směsí potu a naolejované kůže koňského sedla. Čirá mužnost z něj prýštila doslova každým pórem. Při tom pomyšlení jsem se málem nahlas rozesmála. Místo toho jsem se kousla do tváře a ruku v ruce jsme zamířili do stájí.

Později odpoledne se do letního sídla mých rodičů sjela více než stovka hostů, kteří popíjeli koktejly na udržovaném trávníku mírně se svažujícím od rozlehlé stavby pokry-

té cedrovými šindeli směrem k moři. Každé léto pořádali rodiče po jednom z velkých turnajů v pólu tradiční argentinské grilování *asado*, u jehož příležitosti hostili své přátele a obchodní partnery.

Byla jsem ještě u sebe v ložnici, kde jsem před příchodem hostů vklouzla do černých plátěných šatů bez rukávů. Tmavé vlasy, stále mokré ze sprchy, jsem měla stažené do ležérního drdolu a ofinu sčesanou na stranu. Zvedla jsem náušnice z mořského skla a věnovala jim kritický pohled. Drátkování na nich nebylo dokonalé, ale byly jedním z mých prvních návrhů a já je měla ráda.

Výrobu šperků jsem objevila teprve před pár lety, na podzim ve druhém ročníku na malé škole zaměřené na humanitní vědy v Nové Anglii. Studovala jsem literaturu a s designem nebo řemeslnou výrobou jsem měla pramálo zkušeností, ale rozhodla jsem se zapsat si jako volitelný předmět výtvarnou výchovu, ve snaze zpříjemnit si dlouhé zimní večery. Brzy jsem zjistila, že tvůrčí proces otupuje tíseň, kterou jsem v sobě od malička skrývala. Když několik kamarádek začalo nosit mé šperky, navrhla mi spolubydlící Emily, že pokud je budu vyrábět, ona najde zákazníky. Emily, která se pro práci v marketingu narodila, byla mou první opravdu nejlepší kamarádkou a já souhlasila. Tehdy jsem ještě moc nepřemýšlela o tom, co budu dělat po skončení školy, a tak jsem fantazírovala, že si spolu v New Yorku otevřeme butik.

Nasadila jsem si náušnice a připravila se na večírek. Nezáleželo na tom, kolika akcí pořádaných mými rodiči jsem se zúčastnila, nikdy jsem se na nich necítila úplně dobře, ale až teď jsem si uvědomila, že mi jsou vlastně lhostejné. To, co na mě kdysi působilo jako okouzlující a tajemné prostředí, mi teď připadalo velmi svazující. Naposledy jsem se zkontrolovala v zrcadle a vydala se po schodech dolů.

Když rodiče před patnácti lety tenhle dům na pláži koupili, matka prosvětlnila pokoje většími okny a odstranila

starožitné koberce. Prostorný obývací pokoj s impozantním krbem měl nyní posuvné dveře, které se otevíraly na krytou verandu. Poslední vylepšení domu spočívalo ve výměně tmavě hnědého jídelního nábytku, který máma považovala za nudný, za stůl ze světlého dřeva s polstrovanými proutěnými židlemi, aby to v blízkosti pláže působilo méně formálně.

Ve vstupní hale jsem pozdravila několik hostů a poté jsem se vydala ven, kolem kvetoucích rododendronů k vysokému bílému stanu postavenému na vzdáleném konci trávníku. Strop křížovaly dekorační světelné řetězy a vysoké kulaté stoly pokryté bílými ubrusy zdobily malé svíčky a drobné středové dekorace z řezaných květin, které matka už před měsícem objednala u místního farmáře. Ženy přišly v kratších či delších šatech a lehkých sandálech na nízké platformě. Muži si oblékli košile s barevnými sportovními saky a plátěné nebo khaki kalhoty doplněné mokasíny bez ponožek. Hosté popíjeli šampaňské a uzobávali *empanadys*, které jim na stříbrných podnosech podával personál cateringu. Tyto taštičky plněné masem nebo sýrem byly předkrmem před hlavním chodem sestávajícím z řady různých druhů hovězího masa, které dokonale připravil mistr grilu, jenž kvůli této příležitosti každoročně přilétal až z Argentiny.

Táta si celou událost užíval o to víc, že se mohl pochlubit svým *quinchem*, účelově postavenou stavbou z červených cihel přiléhající k domu, v níž se nacházela obrovská, *parrilla* na dřevěné uhlí. Rituál grilování masa poskytoval hostům další formu zábavy, která doplňovala hudební produkci kapely hrající tango a jazz. Vůně pečeného masa a stoupající kouř přitahovaly ke *quinchu* zvědavý dav. Sledovat maestra (jak mu říkal táta), jak zkušeně nastavuje teplotu pečení různých kusů masa zvedáním nebo spouštěním roštů zavěšených na řetězu nad dřevěným uhlím, bylo samo o sobě podívanou.

Rodiče se bavili s malou skupinou hostů poblíž pódia. Táta měl na sobě dokonale padnoucí plátěné sako v námořní modři a bílou košili. Máma, která nikdy nevynechala lekci jógy a úzkostně si chránila kůži před sluncem klobouky s širokou krempou a obřími slunečními brýlemi, vypadala mnohem mladší než na svých dvaadvaceti let. Dnes večer si oblékla broskvové hedvábné letní šaty, které zdůraznily její štíhlou postavu. Vlasy rozdělené pěšinkou jí volně splývaly na holá ramena.

Oba rodiče pocházeli z Argentiny. Zatímco můj otec měl stejně jako já tmavé rysy typické pro naše španělské předky, moje matka, vnučka britských osadníků z argentinské pampy, měla zelené oči a světlé vlasy. Její bledá pleť a přetrvávající britské manýry někdy lidi mátlý. Původ své rodiny a její migraci do Argentiny po přelomu století stručně vysvětlovala nutností pokračovat v zemědělském odkazu rodiny. *Evropské osídlení Argentiny je podobné tomu, jaké se odehrálo ve Spojených státech*, dodal by táta, zatímco okouzlení posluchači by chápavě přikyvovali.

Došla jsem k nim právě ve chvíli, kdy rodinný přítel převzal od kapelníka mikrofon a cinknutím do skleničky vyzval přítomné, aby se ztišili.

„Dobrý večer všem. Mé jméno je Michael Harris. Jsem dlouholetý přítel a obchodní partner našeho hostitele Santiaga. Od té doby, co se přestěhoval z Buenos Aires do New Yorku, jsem svědkem jeho mnoha úspěchů na hřišti i mimo něj,“ začal a obrátil se k mému otci. „Jsem rád, že mohu říci, že dnes večer je třeba oslavit něco víc než jen tohoto neuvěřitelného muže, jeho krásnou rodinu a jeho zdatnost s pálkou – o tanečním parketu ani nemluvě!“ Dav se uvolněně rozesmál. „Oficiální oznámení proběhne za dva týdny, jistě s patřičnou pompou, ale jak někteří z vás už vědí, Santiago byl jmenován argentinským velvyslancem při OSN.“ Několik óóóů a áááů přešlo v hlasitý potlesk, přerušovaný rychlým bada-bum na buben. „Gratuluji, starý příteli, a *salud!*“

Po tom oznámení obklopili naši tříčlennou rodinu příznivci a přátelé. Musela jsem odpovídat na obvyklé otázky o svém studiu a plánech na léto, dokud mě Juan nezachránil.

„Tady jsi. Hledal jsem tě. Moc ti to sluší. Někdo se s tebou chce seznámit,“ řekl a odvedl mě k ženě středního věku s karamelovými vlasy, která nás pozdravila zvednutím ruky.

„Dobrý den, já jsem Paloma,“ představila jsem se. „Těší mě.“

„Graci–“ začala se usměvavá žena představovat, ale když jsem k ní přistoupila, zarazila se. Tázavě se na mě podívala přes brýle s želvovinovými obroučkami. „Graciela de Graafová, ale všichni mi říkají Grace,“ pokračovala. „Je mi velkým potěšením. Když mi Juan řekl, že chodí s dcerou Santiaga Larrey, prostě jsem ji musela vidět na vlastní oči. Znáám vašeho otce z Buenos Aires, ale před lety jsme ztratili kontakt, protože jsem se přestěhovala do Holandska.“

„Už jste se s ním viděla?“

„Ještě ne, jen z dálky. Měl hodně práce s péčí o vaše početné hosty,“ sdělila mi se smíchem. „Stále stejný Santiago, kterého si pamatuju, vždycky obklopený milionem přátel,“ zavzpomínala a vzala si od kolemjdoucího číšníka caipirinu. „Jsou silné, ale vynikající,“ mrkla na mě.

„Klidně vás k němu zavedu,“ nabídla jsem se. „Jsem si jistá, že vás rád uvidí.“

Podržela jsem Grace rámě a zavolala na rodiče přes trávník. Táta naším směrem přimhouřil oči, ale pak se vrátil k hovoru se starším párem.

„Vaši rodiče vypadají stejně dobře jako před pětadvaceti lety,“ poznamenala Grace.

„Vy jste znala i mou matku?“

„Ach, ano. Santiago a Lilu znal každý,“ vzdychla Grace. „Potěšilo mě, když jsem se dozvěděla, že mají dítě.“

„Opravdu? Zníte, jako by vás to překvapilo.“

„To je možné... Myslím, že jsme tehdy o dětech nemluvíli,“ zamyslela se. „Sami jsme byli děti.“

„Papá. Mamá. Podívejte, na koho jsem právě natrefila!“ Rodiče přivítali Grace nechápavým výrazem.

„Santiago. Už je to dávno.“ Grace ho chtěla políbit na pozdrav, ale něco v jeho očích ji zarazilo.

„Grace Dízová,“ pronesl táta pomalu.

„Teď už de Graafová. Byla jsem vdaná, rozvedla jsem se a nedávno jsem se znovu provdala. Určitě si říkáte, jaká jsem to katolička?! Hrozná, já vím!“ zasmála se. „Ale pořád si připomínám, že podruhé jsem se rozhodla mnohem lépe. Každopádně se musíte seznámit s Erikem. Někde tady je.“ Neurčitě mávla směrem k hostům.

„Rádi se s ním seznámíme,“ souhlasil táta a otočil se k matce. „Věřila bys tomu, Lilo, po všech těch letech? Je tu Grace.“

„Neuvěřitelné,“ promluvila máma. „Ráda tě vidím.“

„To je vskutku nečekané překvapení,“ dodal táta. „Co tě přivádí do Hamptonu?“

„Bydlíme u de Koningových. Můj manžel a Dirk jsou kamarádi z dětství.“ Podle otcova výrazu jsem poznala, že mu to jméno nic neříká.

„Vy všichni se znáte z Buenos Aires?“ vmísila jsem se do hovoru.

„Ehm, ano, je to tak. Grace a já jsme spolu studovali práva na Univerzitě v Buenos Aires,“ potvrdil a při zmínce o své alma mater ožil. „Bože, ta budova se už tehdy uvnitř rozpadala. A těch hodin, co jsme strávili v knihovně! Ukázalo se, že to byla obrovská ztráta času, aspoň pro mě. Ale užili jsme si to, vid?“

„Ano, užili,“ usmála se Grace.

„Můj bože, to jsem rád, že tě zase vidím,“ řekl a lehce ji políbil na tvář.

„Myslím, že takové setkání si zaslouží přípitek,“ navrhla máma. Zvedla prázdnou flétnu od šampaňského a kývla na

číšníka. Když nám dolil skleničky, objevil se Gracein manžel Erik.

Táta se s námi podělil o několik historek z dob jejich studia práv, které všechny rozesmály. Poté se na mě obrátila Grace a prohlásila: „Váš otec vůbec nezestár!“

„Jako mnoha mužům v mém věku vlasy ubývají a centimetry v pase přibývají,“ oponoval táta se svým typickým sebekritickým šarmem.

„Chtěl jsi říct, že centimetry ubývají a vlasy přibývají!“ zasmála se Grace a udělala si legraci z jeho hrané skromnosti. Mluvila na něj důvěrným tónem a mě potěšilo, že mají s dávnou kamarádkou tak hezký vztah.

Na svůj střední věk byl táta pozoruhodně fit a štíhlý. Jeho tmavě hnědé vlasy sčesané dozadu s použitím trochy gelu se teprve nedávno začaly u spánků stříbřit, což podtrhlo jeho distingovaný vzhled.

„Byl to nejhezčí kluk z naší třídy,“ pronesla Grace do pléna a otec na protest zvedl ruku. „Ne, ne, Santiago, ne protestuj. Spousta holek si na tebe myslela.“

Jako dcera jsem si otcova charismatu nebyla příliš vědoma, dokud jsem jednou večer na zimním festivalu na střední škole nezaslechla, jak se několik dívek ze třídy shodlo, že pokud by měly mít poměr se starším mužem, vybraly by si někoho, jako je pan Larrea. Pak se pochechtávaly některým jiným otcům s vypouklými břichy, povislými bradami a ustupujícími vlasy.

Grace pokračovala. „Problém byl, že jsi to *věděl*. Ale myslím, že náš kamarád Máximo byl těsně druhý. Co říkáš, Lilo?“

„Copak většina dvacetiletých mladíků nevypadá dobře? Tedy, když jsi stejně mladá?“ namítla matka nenuceně, a přesto zněla mírně nabroušeně. Táta i já jsme moc dobře věděli, že se to stává, když je nervózní. Máma uchopila sklenku se šampaňským a zdvořile se na nečekané návštěvníky usmála.